

Väikeost „Statsionaarse sõltuvusravi teenuse väikeost“

Käesoleva dokumendiga kutsub Justiitsministeerium Teid esitama pakkumust väikeostul.

1. Hanke üldandmed:

Hankija nimi: Justiitsministeerium

Hankija aadress: Suur-Ameerika 1, 10122 Tallinn, Eesti Vabariik

Hanke eest vastutav isik: Liisu Anger, telefon 620 8292, e-post: liisu.anger@just.ee

Hanke eeldatav maksumus km-ta¹: 100 000 eurot

Teenuse CPV kood: 75231200-6; 85140000-2; 85312500-4

Isikuandmete töötlemine: Isikuandmete töötlemisel tuleb järgida isikuandmete kaitse seaduses ja üldmääruses (EL 2016/679) sätestatud

2. Hanke objekti tehniline kirjeldus/ olulisemad tingimused

2.1. Hanke objektiks on statsionaarse rehabilitatsiooniteenuse osutamine süüdimõistetud uimastisõltlastest isikutele. Teenuse osutamise eesmärgiks on saavutada isiku psüühilise ja füüsilise tervise ning sotsiaalsete oskuste paranemine ning luua eeldused tema integreerimiseks igapäevaelu, sh tööturule. Teenusele esitatavad nõuded on esitatud lisa 2.

Teenuse osutamine on jaotatud kolmeks osaks:

2.1.1. I OSA – teenuse osutamine täisealistele meessoost uimastisõltlastest süüdimõistetud isikutele;

2.1.2. II OSA – teenuse osutamine täisealistele naissoost uimastisõltlastest süüdimõistetud isikutele;

2.1.3. III OSA – teenuse osutamine alaealistele uimastisõltlastest süüdimõistetud isikutele.

Pakkumuse võib esitada I, II või III osa või kõigi osade kohta.

2.2. Täitmise koht: Täitmise koht: teenuseosutaja asukohas või asukohtades.

2.3. Tähtaeg ja/või ajakava Leping sõlmitakse eduka(te) pakkuja(te)ga hangitava teenuse osutamiseks kuni 31.12.2024.

2.4. Lepingutingimused: Lepingu täitmisel kohaldatakse Justiitsministeeriumi käsunduslepingu üldtingimusi, mis on kättesaadavad Justiitsministeeriumi kodulehel aadressil: <https://www.just.ee/et/ministeerium-kontakt/majandusteave/lepingute-uldtingimused>. Lepingu eritingimused on toodud väikeostu dokumendi lisa (lisa 4).

3. Pakkujale ja pakkumusele esitatavad nõuded

3.1. Pakkujal peab olema psühhiaatrilise abi seaduse § 6 lõikes 2 nimetatud tervishoiuteenuse osutaja, kellel on tegevusluba psühhiaatrilise abi osutamiseks ning vajalik rehabilitatsioonimeeskond, kuhu kuuluvad vähemalt järgmised spetsialistid:

- *psühhiaater*, kes on registreeritud tervishoiutöötajate riiklikuks registris;
- *psühholoog*, kellel peab olema kõrgharidus psühholoogias;
- *sotsiaaltöötaja*, kellel peab olema kõrgharidus sotsiaaltöös;
- *meditsiiniõde*, kes on registreeritud tervishoiutöötajate registris.

3.2. Vähemalt ühel rehabilitatsioonimeeskonda kuuluval spetsialistil peab olema mh psühhoteraapia väljaõpe ja soovitatavalt väljaõpe mõnes tunnustatud mitteverbaalse teraapia meetodis.

3.3. Kui ühel rehabilitatsiooni meeskonda kuuluvalt spetsialistil on olemas kombineeritult erinevad punktis 3.1 loetletud kompetentsid ning pakkuja suudab tagada kvaliteetse teenuse osutamise, on aktsepteeritav, et üks isik omab mitut nõutud kompetentsi.

3.4. Pakkuja esitab rehabilitatsioonimeeskonda kuuluva iga spetsialisti kohta elulookirjelduse (CV), mis sisaldab infot ulatuses, mis võimaldab Justiitsministeeriumil kontrollida kaasatavate spetsialistide vastavust punktis 3.1 sätestatud tingimustele.

3.2. Pakkuja peab kaasatavate rehabilitatsioonimeeskonda kuuluvate spetsialistide esitamisel arvestama, et spetsialistid seotakse lepingu täitmisega personaalselt. Spetsialisti asendamisel peab spetsialisti kvalifikatsioon vastama punktis 3.1 sätestatud nõuetele

4. Pakkumuse ettevalmistamine, vormistamine ja esitamine

¹ eeldatav maksumus on hankija poolt hankelepingu täitmisel eeldatavalt makstav kogusumma (käibemaksuta), arvestades mh tõenäolisi hankelepingu alusel tulevikus tekkivaid kohustusi ja hankelepingu uuendamist. Füüsiliste isikutega sõlmivate lepingute korral tuleb eeldatava maksumuse sisse arvestada ka tööandja maksud ja maksed.

- 4.1. Huvitatud isikutel on õigus küsida väikeostu dokumentide kohta selgitusi, esitades küsimused e-posti teel liisu.anger@just.ee. Hankija vastab huvitatud isiku küsimustele 3 tööpäeva jooksul. Hankija edastab esitatud küsimused ja vastused samaaegselt kõigile isikutele, kellele tehti ettepanek pakkumuse esitamiseks.
- 4.2. Pakkumuses esitab pakkuja:
  - 4.2.1. Pakkumuse vormi (lisatud pakkumuskutsele – lisa 1);
  - 4.2.2. Meeskonnaliikmete CV-d;
- 4.3. Pakkuja kannab kõik pakkumuse ettevalmistamise ja esitamisega seotud kulud ning pakkumuse tähtaegse esitamise riski.
- 4.4. Esitatud pakkumus peab olema jõus vähemalt 60 päeva alates pakkumuste esitamise tähtpäevast.
- 4.5. **Pakkumus tuleb esitada** digitaalselt allkirjastatult e-posti aadressil info@just.ee hiljemalt 28.02.2022 kell 16.00.
- 4.6. Palume ühtlasi, et teavitaksite meid, kui otsustate pakkumust mitte esitada.
- 4.7. Pakkumus on konfidentsiaalne kuni hankelepingu sõlmimiseni.
- 4.8. Pakkuja märgib pakkumuses, milline teave on pakkuja **ärisaladus** ning põhjendab teabe ärisaladuseks määramist. Pakkuja ei või ärisaladusena märkida pakkumuse maksumust või osamaksumusi. Hankija ei avalikusta pakkumuste sisu ärisaladusega kaetud osas. Hankija ei vastuta ärisaladuse avaldamise eest osas, milles pakkuja ei ole seda ärisaladuseks märkinud.

5. Pakkumuste menetlemine, sh hindamiskriteeriumid

- 5.1. Hankija avab kõik tähtjaks esitatud pakkumused ning kontrollib esitatud pakkumuste vastavust väikeostu dokumendis sätestatud nõuetele.
- 5.2. Juhul kui pakkumus ei vasta väikeostu dokumendis esitatud tingimustele, lükkab hankija pakkumuse tagasi.
- 5.3. Hankijal on õigus tagasi lükata pakkumus, mille maksumus nõuaks riigihangete seaduse kohaselt toiminguid riigihangete registris.
- 5.4. Hankija võib pidada kõikide vastavaks tunnistatud pakkumuse esitanud pakkujatega läbirääkimisi esitatud pakkumuse sisu, ajakava ja maksumuse üle. Läbi ei räägita väikeostu dokumendi pakkujale ja pakkumusele sätestatud nõuete ja hindamiskriteeriumide üle.
- 5.5. Läbirääkimiste ajal tagab hankija kõigi pakkujate võrdse kohtlemise ega avalda läbirääkimiste käigus saadud teavet diskrimineerival viisil, mis võiks anda ühele pakkujale eelise teiste pakkujate ees. Hankija ei avalda pakkuja esitatud konfidentsiaalset teavet teistele läbirääkimistes osalejatele ilma pakkuja nõusolekuta.
- 5.6. Läbirääkimisi võib pidada vastavalt hankija ja pakkujate kokkuleppele kas elektrooniliselt või koosoleku vormis. Suuliselt peetud läbirääkimised protokollitakse.
- 5.7. Läbirääkimiste lõppedes võib hankija teha pakkujatele ettepaneku lõplike, kohandatud pakkumuste esitamiseks.
- 5.8. Hankija hindab kõiki vastavaks tunnistatud pakkumusi. Hankijal on õigus vajadusel pakkumusi omavahel võrrelda.
- 5.9. Edukaks tunnistatakse majanduslikult soodsaim pakkumus. Hankija jätab endale õiguse sõlmida leping mitme pakkujaga.

6. Pakkuja teavitamine hankija otsustest ja lepingu sõlmimine

- 6.1. Hankija esitab kõigile pakkujatele teate hankelepingu sõlmimise kohta mitte hiljem kui 3 tööpäeva jooksul alates lepingu sõlmimisest.
- 6.2. Hankija sõlmib edukaks tunnistatud pakkumuse esitanud pakkujaga lepingu. Hankijal on õigus sõlmida leping mitme pakkujaga.

Lisad:

Lisa 1. Pakkumuse vorm

Lisa 2. Nõuded teenuse osutamisele

Lisa 2.1. Tervise Arengu Instituudi poolt välja töötatud statsionaarse sõltuvusravi teenuse kirjeldus

Lisa 3. Statsionaarse rehabilitatsiooni tegevusaruande vorm

Lisa 4. Käsunduslepingu eritingimused

Pakkumuse vorm 5-6/1456

Pakkuja üldandmed

Pakkuja ärinimi	
Pakkuja registrikood	
Pakkuja juriidiline aadress	
Pakkuja esindaja lepingu allkirjastamisel	
Pakkuja kontaktisik/ volitatud esindaja lepingu täitmisel - nimi ning kontaktandmed (e-posti aadress, telefoninumber)	

Pakkumuse maksumus *kuluartiklite* lõikes

Kuluartikkel	Ühik	Ühiku hind	Ühiku arv	KOKKU (eurot)
Pakkumuse maksumus (ilma käibemaksuta)				
Käibemaks:				
Pakkumuse kogumaksumus (käibemaksuga)				

1. Kinnitame, et pakutav hind sisaldab kõiki tasusid ning pakkuja on teadlik, et tal ei ole õigust täiendavale tasule pakkumuse lähteülesande alusel tehtava töö eest.
2. Kinnitame, et pakkumus on jõus vähemalt väikeostu dokumendis märgitud tähtaja.
3. Kinnitame, et pakkuja on teadlik, et hankija ei kasuta arveldamises ettemaksu.
4. Kinnitame, et pakkuja on teadlik, et tal tuleb märkida pakkumuses, milline teave on pakkuja ärisaladus ja põhjendada seda ning selle nõude mittetäitmisel kannab pakkuja riisikot, et hankija avalikustab pakkumuse sisu, mida ei ole ärisaladuseks märgitud.

Nõuded teenuse osutamisele

1. Nõuded osutatavatele teenustele

1.1 Teenuse osutamisel tuleb lähtuda järgmistest õigusaktidest:

- karistusseadustik;
- kriminaalmenetluse seadustik;
- psühhiaatrilise abi seadus;
- karistusregistri seadus;
- kriminaalhooldusseadus;
- tervishoiuteenuste korraldamise seadus;
- justiitsministri 17.06.2011 määrus nr 33 „Sõltuvusravi ning karistusest tingimisi vabastamisel või vangistusest tingimisi ennetähtaegsel vabastamisel kohaldatava narkomaania ravi ettevalmistamise ning täitmise ja järelevalve kord“.

1.2 Teenuse osutaja peab tagama sõltuvusravi saajate toitlustamise vastavalt rahvatervise seaduse § 8 lõike 2 punkti 4 alusel kehtestatud nõuetele.

1.3 Teenuse osutaja peab võimaldama sõltuvusravi saajatele vajadusel esmased hügieenitarbed kogu teenuse osutamise perioodil.

1.4 Teenuse osutaja peab tagama sõltuvusravi saajate majutamise sõltuvusravi osutamise kohas vähemalt turismiseaduse § 19 lõike 3 alusel puhkemajale kehtestatud nõuetele vastavates tingimustes.

1.5 Teenuse osutaja peab tagama majutamise, toitlustamise ja teenuse osutamise samal aadressil. Erandiks on rehabilitatsioonitegevused, mida ei ole objektiivsetel põhjustel võimalik samal aadressil pakkuda, nt linna- ja kodukülastused, teatud osas tööteraapia, töötukassa külastused, koolitused jms.

1.6 Teenuse osutaja peab kindlustama piisava personali olemasolu, et tagada ööpäevaringne järelevalve statsionaarset sõltuvusravi saavate isikute üle.

2. Teenuse osutamise tingimused

2.1 Teenuse osutamisel võib kasutada ainult teaduslikult tõestatud meetodeid; lähtuda tuleb Tervise Arengu Instituudi poolt välja töötatud statsionaarse sõltuvusravi teenuse kirjelduse (lisa 2.1) alapeatükis **Töömeetodid** toodust..

2.2 Teenust tuleb osutada vastavalt sõltuvusravi saajale koostatud individuaalsele rehabilitatsiooniplaanile. Rehabilitatsiooniplaani koostamisel tuleb lähtuda Tervise Arengu Instituudi poolt välja töötatud statsionaarse sõltuvusravi teenuse (lisa 2.1) alapeatükis **Raviplaan ja ravikokkulepe** toodust.

3. Teenuse sihtrühm

Teenuse sihtrühmaks on isikud, kellele on kohtu poolt määratud sõltuvusravi järgneval alusel: karistusseadustiku § 69² kohane vangistuse asendamine sõltuvusraviga.

Statsionaarse sõltuvusravi teenuse kirjeldus

Teenuse eesmärk

Sõltuvusravi eesmärk on püsivate psüühikamuutuste saavutamine ja uute käitumismallide omandamine ning eneseefektiivsuse tõstmine riskisituatsioonides toimetulekuks läbi erinevate teraapiliste võtete ja eriala spetsialistide nõustamise.

Sõltuvusravi tulemusel on paranenud isiku psüühiline ja füüsiline tervis ning sotsiaalsed toimetulekuoskused; on loodud eeldused tema integreerumiseks igapäevaellu sealhulgas tööturule.

Teenuse sihtrühm

Teenuse sihtrühma kuuluvad uimastisõltuvusega isikud alates 18-ndast eluaastast, kes vajavad professionaalset abi psüühika- ja käitumusmuutuste saavutamiseks ning sotsiaalsete toimetulekuoskuste parandamiseks.

Teenuse põhimõtted

- Sõltuvus on krooniline haigus, mille arengut ning väljendumist mõjutavad bioloogilised, psühholoogilised ja sotsiaalsed faktorid.
- Sõltuvus on somaatiliste, käitumuslike ja kognitiivsete avalduste kompleks, mille korral aine või ainete tarvitamine muutub isikule tähtsamaks varem väärtustatud käitumisharjumistest. Sõltuvussündroomi olulisim iseloomujoon on kontrollimatu ja vastupandamatu tung ja vajadus psühhoaktiivset ainet tarvitada.
- Sõltuvus on mitmemõõtmeline haigus, mis nõuab diferentseeritud lähenemist ning multidistsiplinaarse personali kaasaamist raviprotsessi. Tervishoiutöötajad, psühholoogid, psühhoterapeudid, sotsiaaltöötajad ja mitmed teised spetsialistid teevad koostööd nende erialase kompetentsi alusel.
- Sõltuvusprobleemidega isikule abiandmise eelduseks on seisundi õige hindamine.
- Teenus peab olema suunatud uimastisõltuvusega isikute füüsilisele ja psüühilisele seisundile, nende tervisehäirete tõsidusele, sotsiaalsetele ressurssidele, motiveeritusele sõltuvusest vabaneda, vanusele, soole ning sotsiaalkultuurilisele taustale.
- Teenuse kestvus on juhukeskne ehk sõltub isiku individuaalsetest vajadustest.
- Teenuse osutamisel kasutatavad meetodid peavad olema tõenduspõhised.

- Teenuseosutaja peab tagama konfidentsiaalsuse teenusel viibivate isikute tervist puudutavate küsimuste üle.

Teenuse osutamine

Sõltuvusravi programm

Teenuseosutaja koostab programmi, mis omab selget eesmärki. Programmi võib määratleda kui sõltuvusega isikute raviks vajalike erinevate tegevuste ja tõendus põhiste meetodite kogumit. Programm peab sisaldama individuaalset ja grupiteraapiat ning pereteraapiat, millele lisanduvad erinevate spetsialistide nõustamised, juhendatud rühmatööd ning tööharjutused. Programmi viiakse ellu päevaplaani alusel. Päevaplaan sisaldab kellajalise täpsusega planeeritud erinevaid tegevusi. Päevaplaanis peavad olema näidatud kõik tegevused alates ravil viibiva isiku ärkamisest kuni öörauni, sealhulgas ärkamise aeg, toidukorrad, vaba aeg (mis peab olema eesmärgistatud), individuaalsed ja grupipõhised nõustamised ja teraapiad ning teised ravi eesmärkide täitmisele suunatud tegevused.

Sõltuvusravi programmi täitmiseks kehtestatav sisekord

Teenuseosutaja töötab välja sisekorra, mis toetab programmi elluviimist. Sisekord jaguneb kaheks osaks, millest üks on suunatud teenusel viibivatele isikutele ning teine ravimeeskonnale. Teenusel viibivatele isikutele suunatud osa peab kajastama vähemalt järgmisi punkte:

- päevaplaan iga nädalapäeva kohta, mida teenusel viibivad isikud peavad järgima.
- Asutuses kehtivad käitumisreeglid.
- Nõue, et teenusel viibiva isiku ja teda külastava isiku valduses ei tohi olla ravimeid ega uimasteid, nende kasutamisega seotud vahendeid või muid elu ja tervist ohustavaid aineid.
- Esemete loetelu, mida on keelatud teenusel viibides omada.
- Teenusel viibivale isikule saadetava posti läbivaatamise õigused (millistel juhtudel on töötajatel õigus avada isikule suunatud posti). Iseseisev Interneti, sealhulgas e-posti, kasutamine ei ole teenusel lubatud.
- Telefoni kasutamine teenusel viibiva isiku poolt (millistel juhtudel on isikul lubatud telefoni kasutada). Isikliku telefoni kasutamine ei ole keskses lubatud.
- Teenuselt väljaarvamise põhjused (millistel juhtudel on asutusel õigus lõpetada lepinguline suhe): vägivaldne käitumine, uimastite kasutamine teenusel viibides, sisekorra korduv rikkumine.

Teenuse personali puudutavas osas peab olema kajastatud konkreetse teenust pakkuva asutuse töökord, sealhulgas töö üldised põhimõtted:

- meeskonnatöö kord, sealhulgas meeskonna koosolekute aeg ja sagedus, meeskonnaliikmete vastutused ja ülesanded;
- uue isiku vastuvõtmise kord;
- kuidas toimub isiku seisundi jälgimine;
- koostöö teiste ametkondadega;
- teenusel viibivate isikute kohta andmete edastamine perekonnaliikmetele, elukohajärgse omavalitsuse esindajale jt asjaomastele ametnikele;
- töötajate tegutsemine kriisiolukorras.

Isiku hindamine

Sõltuvusravi alustamiseks on vajalik isiku põhjalik hindamine, mida viivad läbi ravimeeskonna erinevad spetsialistid psühhiaatri eestvedamisel. Andmete kogumine toimub isiku ütluste põhjal järgmistes valdkondades.

Uimastite tarvitamise anamnees:

1. millist uimastit/uimasteid isik käesolevalt tarvitab;
2. millal ta uimastit/uimasteid tarvitama hakkas;
3. millised on tarvitatavad uimastid/uimastite kogused ja sagedus;
4. milline on uimastit/uimastite manustamisviis;
5. kas on esinenud uimastit üledoseerimist;
6. millised sümptomid tekivad uimastit mittesaamisel;
7. millised on isiku ootused uimastit/uimastite mõju suhtes;
8. milline on käesolevalt tarvitatava uimastit/uimastite mõju, tavalised emotsionaalsed ja käitumuslikud reaktsioonid uimastit/uimastite toimele;
9. kellega ja millistes olukordades ta uimastit tarvitab;
10. kas tema tuttavad /sõbrad tarvitavad uimasteid ja kuidas nad suhtuvad uimastite tarvitamisesse;
11. millised on uimastit tarvitamise otsesed ja kaudsed tagajärjed toimetulekule erinevates valdkondades nagu suhted pereliikmete ja sõpradega, töö (kool), vaba aja veetmine;
12. kas isik on püüdnud uimastit tarvitamist lõpetada, millised asjaolud on takistanud uimastit tarvitamise lõpetamist;
13. kas on varasemalt osalenud ravi- või rehabilitatsiooniprogrammis uimastite tarvitamisest loobumiseks, millised olid tulemused;
14. kui suured on kulutused uimastile/uimastitele (sealhulgas alkohol, tubakas);
15. millal esimest korda uimasteid tarvitas ja milliseid (sealhulgas tubaka ja alkoholi tarvitamine);
16. kas keegi pereliikmetest tarvitab või on tarvitanud uimasteid, milliseid ning on see kaasa toonud probleeme perele.

Üldmeditsiiniline ja psühhiaatriline anamnees:

1. uimastite tarvitamisest tingitud tüsistused, viirushaigused, toitumishäired jms;
2. nakatumine B ja /või C hepatiidi viirusega;
3. nakatumine HIV-ga;
4. tuberkuloosi esinemine;
5. krooniliste somaatiliste haiguste põdemine;
6. psüühika- ja/või käitumishäirete esinemine;
7. varasem psühhiaatriline ravi;
8. enesetapukatseid, sealhulgas uimastit tahtlik üledoseerimine enesetapu eesmärgil;
9. võimaliku kaasuva psüühika- või käitumishäire olemasolu.

Psüühilise seisundi hindamine

Eraldi tuleb tähelepanu pöörata muutustele psüühilises seisundis ja käitumises, mis võivad olla tingitud uimastit otsesest mõjust (ainele iseloomulik toime ja võõrutussündroom) või uimastit pikaajalise tarvitamise tagajärgedest. Võõrutussündroomid on mõnevõrra erinevad sõltuvalt manustavast uimastist. Pikaajaline uimastite tarvitamine võib põhjustada tähelepanuvõime halvenemist, meeleolu

kõikumisi, ärrituvust ja selle süvenemist, rahutut und, emotsionaalset ebastabiilsust, impulsiivsust ning kõrvalekaldeid närvisüsteemi talitsuses. Vajadusel võib isiku kognitiivse funktsiooni, vaimse arengu taseme või isiksuse hindamiseks läbi viia vastavad psühholoogilised uuringud.

Sotsiaalne anamnees (sealhulgas õigusrikkumised):

1. kas isik elab perekonnaga, kes selle moodustavad;
2. millised on pereliikmete vahelised suhted;
3. milline on pere üldine sotsiaalne ja majanduslik toimetulek;
4. isiku enda sotsiaalne toimetulek;
5. töökoha olemasolu;
6. eluaseme olemasolu;
7. materiaalne olukord, võlgade olemasolu;
8. kas on esinenud õigusrikkumisi, missuguseid ja millised on olnud määratud karistused;
9. kas õigusrikkumised on sooritatud uimasti tarvitamise/hankimisega seoses, uimasti mõju all;
10. kas käesolevalt on isiku suhtes algatatud uurimine seoses õigusrikkumisega.

Raviplaan ja ravikokkulepe

Raviplaan

Isiku hindamise tulemuste põhjal koostab ravimeeskond isikule individuaalse raviplaani. Raviplaan kajastab isiku vajadusi, ravi eesmärgi (vajadusel ka vahe-eesmärgi), mis peavad olema sõnastatud isikule arusaadavalt, kuid piisavalt konkreetselt ravi edukuse edaspidiseks hindamiseks. Eesmärgid peavad olema isiku jaoks jõukohased ning vastama tema motivatsiooni ja valmisoleku tasemele. Raviplaani tuleb kindlate ajavahemike järel (soovitavalt kord kuus) koos isikuga üle vaadata, hinnata saavutatud tulemusi ning vajadusel teha raviplaani muudatused.

Raviplaan peab hõlmama vähemalt järgmisi valdkondi:

- isiku motivatsiooni parandamine;
- vajadusel kaasuvate psüühikahäirete ravi psühhoteraapia abil, sealhulgas vajadusel psüühikahäire ravi jätkamine medikamentidega;
- perekonna kaasamine raviprotsessi isiku paremaks jälgimiseks ning lähisuhete taastamiseks;
- probleemi lahendamise ja sotsiaalsete oskuste õpetamine;
- sotsiaalselt aktsepteeritava käitumise osakaalu suurendamine;
- tagasilanguste ennetamise (hõlmab nii käitumuslike, emotsionaalseid kui kognitiivseid aspekte);
- järeelteenuste (nõustamine, sotsiaalteenused jms) korraldamine.

Ravikokkulepe

Ravi alustamisele eelneb kokkuleppe kirjalik sõlmimine isikuga. Kokkulepe põhineb raviplaanal. Kokkuleppes fikseeritakse ravi läbiviimise tingimused, sealhulgas osapoolte õigused ja kohustused, päevaplaan, sisekord, kriteeriumid ravi katkestamiseks, toksikoloogiline kontroll illegaalsete uimastite kasutamise tuvastamiseks. Enne kokkuleppe allkirjastamist, tuleb veenduda, et isik mõistab allkirjastatava dokumendi sisu.

Raviplaani ja kokkuleppe koostamise põhimõtted

- Raviplaani ning kokkuleppe koostamise põhimõtted on järgmised:
- isikut tuleb teavitada ravi(programmi) sisust;
- isikus ei tohi tekitada valesid või ebarealistlikke ootusi ega anda talle katteta lubadusi;
- isikule tuleb tutvustada ja selgitada tema seisundi hindamise tulemusi;
- isikule tuleb kinnitada, et tema kohta kogutud andmed hinnangu koostamiseks koheldakse konfidentsiaalselt ega jagata neid kolmandate osapooltega (välja arvatud isiku nõusolekul);
- isikut tuleb kaasata plaani koostamisse, arvestada tema soovide ja eelistustega.

Töömeetodid

Teenuse osutamisel võib kasutada ainult teaduslikult tõestatud meetodeid. Levinumad meetodid on erinevad psühhoterapilised võtted (sealhulgas kognitiiv-käitumuslik teraapia, psühhodünaamiline teraapia, motiveeriv intervjuu, pereteraapia), samuti mitteverbaalsed teraapiavormid (sealhulgas kunsti- ja muusikaterapia), kehalise tegevuse arendamine (sealhulgas füsioteraapia), tööharjutused, sotsiaalsete toimetulekuoskuste arendamine, sotsiaalse võrgustiku korrastamine ning sotsiaalse isolatsiooni vähendamine.

Psühhoterapia

Psühhoterapia eesmärk on abistada isikut teadvustama ning mõistma oma vajadusi, mida uimastite tarvitamine on rahuldanud. Samuti on eesmärgiks tugevdada tema enesekontrolli, mis suudaks takistada tagasilangemist uimastitarbimise juurde. Teraapia võimaldab isikul saada ettekujutuse endast ja ümbritsevatest inimestest ning soodustab isiksuse arengut tervikuna. Psühhoterapiat viiakse läbi erinevates vormides, eristatakse individuaal, grupi ja pereterapiat. Pereteraapia eesmärgiks on pereliikmete ja lähedaste nõustamine, kaassõltuvuse ära tundmine ning uute käitumusmuutuste õpetamine. Psühhoterapia meetodeid on mitmeid, uimastisõltuvusega isikute puhul kõige enam kasutatavamad on kognitiiv-käitumuslik teraapia, psühhodünaamiline teraapia, motiveeriv intervjuu. Ravi osutamisel võib kasutada ka teisi tunnustatud psühhoterapeutilisi meetodeid.

Mitteverbaalsed teraapiavormid

Lisaks ülalnimetatud psühhoterapeutilistele võtetele kasutatakse uimastisõltuvuse ravis teisi toetavaid teraapilisi võtteid, sealhulgas kunsti- ja muusikaterapiat ning muid loovust arendavaid teraapiad. **Mitteverbaalsed teraapiavormid** võimaldavad oma loovuse ja sisemise maailma tundmaõppimist ja hingelise tasakaalu saavutamist. Kuna mitteverbaalsetes teraapiates kasutatakse sõnu vähe, sobib see ka neile, kes ei ole valmis, ei soovi või ei ole võimelised end sõnaliselt väljendama.

Psühholoogiline nõustamine

Psühholoogilise nõustamise eesmärk on anda isikule praktilist abi tema akuutsete psühholoogiliste probleemide ja kriiside lahendamiseks, kohanemisvõime parandamiseks, isiksuse enesearendamise võimaluste realiseerimiseks. Psühholoogiline nõustamine, mis ei eelda konkreetse psühhoterapia teooriast lähtumist, keskendub olevikule ja situatsioonilistele probleemidele ning on suunatud isiku käitumise muutmisele. Psühholoogilist nõustamist viiakse läbi nii individuaalselt kui grupipõhiselt.

Süsteemiseeritud kehalise tegevuse arendamine

Süsteemiseeritud kehalise tegevuse arendamise eesmärk on läbi juhendatud sporditegevuste ja füsioteraapia isiku füüsilise vorm taastamine.

Töõteraapia

Töõteraapia eesmärk on tööharjumuste vilumine läbi kergemate füüsiliste tööde tegemise.

Sotsiaalsete toimetulekuoskuste arendamine

Sotsiaalsete toimetulekuoskuste arendamise eesmärk on igapäevaste rutiinsete tegevuste ja iseseisvaks toimetulekuks vajalike oskuste õpetamine ja arendamine, sealhulgas vanemlike oskuste arendamine, pesupesemine, koristamine, viisakus- ja suhtlemisreeglid, jm igapäeva tegevusteks vajalikud oskused.

Sotsiaalse võrgustiku korrastamine

Sotsiaalse võrgustiku korrastamise eesmärk on pere ja lähisuhete taastamine ning sotsiaalsõrgustiku loomine või taastamine; sotsiaalsete suhete korrastamine, sealhulgas kriminaalsest keskkonnast eemaldumine, töökoha ja/või õppimisvõimaluste leidmine. Sotsiaalsõrgustiku moodustavad inimest ümbritsevad sotsiaalsed suhted, mis on talle vajalikud igapäevaeluga toimetulekuks - pereliikmed, sõbrad, tuttavad, töökaaslased jne.

Ravi etapid

Ravis võib eristada kolme etappi.

Ettevalmistus ja kohanemine

Etapp on suunatud kliendi tervisliku seisundi ja füüsilise enesetunde taastamisele. Samaaegselt tegeletakse kliendiga motivatsiooni selgitamise ja tugevdamisega. Jälgitakse kliendi sisseelamist programmi ning julgustatakse osalema päevaplaani tegevustes ja järgima sisekorraeeskirju. Etapi eesmärgiks on kliendi integreerimine raviprogrammi, kliendi tavakeskkonnast eraldamine ning raviplaani täpsustamine. Kohanemise etappi iseloomustavad alljärgnevad tegevused:

1. psühholoogiline nõustamine ja psühhiaatriline ravi;
2. alustatakse tööteraapiaga või mõne muu toetava teraapiaga (sõltuvalt isiku valmisolekust);
3. alustatakse lihtsamate rutiinsete igapäevaeluks vajalike oskuste arendamisega;
4. kliendi perekonnaga kontakteerumine (isiku nõusolekul), perekohtumiste korraldamine;
5. sisekorra täitmise jälgimine;
6. kohanemise etapis ei ole külastused soovitatavad va perekohtumised. Klient ei tohi lahkuda raviasutuse territooriumilt.

Ravi

Peab olema jälgitav kliendi sotsialiseerimine, valmidus osaleda programmi ja päevaplaaniga ettenähtud ühistegevustes, individuaalses raviprotsessis ning muuta tavapärasest suhtlemis- ja käitumisstiili. Selles etapis on teenus suunatud individuaalsete ning perekesksete teraapiate kasutamisele. Viiakse läbi alljärgnevat tegevusi:

1. regulaarne individuaalne ja grupipõhine psühholoogiline nõustamine;
2. individuaalne ja grupipõhine psühhoteraapia;
3. perekondliku tausta uurimine ning peret ja isikut ühendav pereteraapia;

4. sotsiaalsete oskuste arendamine;
5. kehalise tegevuse arendamine;
6. tööterapias osalemine;
7. isiku sotsiaalsete probleemide lahendamine, sealhulgas õiguslane abi;
8. sotsiaalvõrgustiku loomine/taastamine ja selles osalemine;
9. kindla suunitlusega tegevuste ja oskuste omandamine, vaimse tegevuse arendamine.

Peab olema jälgitav kliendi toimetulekuoskuste paranemine, sotsialiseerumisvõime kõrgenemine ning füüsilise enesetunde taastumine.

Ravi lõpetamine

Enne ravi lõppu valmistatakse isik ette iseseisvaks toimetulekuks igapäevaelus. Keskendutakse tulevikuplaanide täpsustamisele. Raviprogrammi lõpuks peab isik olema omandanud uued käitumismallid, õppinud lahendama erinevaid sotsiaalseid probleeme ning tema eneseefektiivsus kriisilukordadega toimetulekuks on kasvanud. Talle on antud teadmised ja oskused tööturul orienteerumiseks (CV koostamine, tööintervjuudel osalemine), elukoha leidmiseks. Vaatamata sellele, et selles etapis keskendutakse paljuski tulevikule, jätkuvad erinevad tavapärased tegevused:

1. jätkuv regulaarne individuaalne ja grupipõhine psühholoogiline nõustamine;
2. jätkuv individuaalne ja grupipõhine psühhoteraapia (sealhulgas pereteraapia);
3. jätkuv sotsiaalsete toimetulekuoskuste arendamine
4. jätkuvad kehalise tegevuse arendamisele suunatud tegevused
5. jätkuv erinevate oskuste arendamine
6. jätkuv sotsiaalsete probleemide lahendamine
7. sotsiaalvõrgustiku ja tugiisikute süsteemi tugevdamine.

Raviasutusest lahkumine ning iseseisva elu alustamine paneb proovile programmi raames omandatu. Seetõttu on eriti oluline, et enne lahkumist on isikule leitud sobiv ambulatoorne nõustamisteenus ja/või eneseabirühm, kus ta saab vajadusel psühholoogilist ja sotsiaalset tuge ning kriisinõustamist tagasilanguse ennetamiseks. Kolm peamist faktorit, mille olemasolu suurendab isiku uimastivabaks jäämist on kindla elamiskoha olemasolu, töökoha olemasolu või muu isiku jaoks tähendusrikas tegevus ning tugev sotsiaalvõrgustik.

Nõuded teenuseosutajale

Teenust võib osutada tervishoiuteenuse osutaja, kellel on tegevusluba psühhiaatrilise abi osutamiseks.

Nõuded meeskonnale

Sõltuvusega kaasnevad mitmed meditsiinilised, psühholoogilised ja sotsiaalsed probleemid, mis vajavad lahendamist, seetõttu peavad ravimeeskonda kuuluma erineva eriala spetsialistid.

Ravimeeskonda peavad kuuluma minimaalselt järgmised spetsialistid:

1. Tervishoiutöötaja, kellel on riiklikult tunnustatud kõrgharidus psühhiaatrias ning kes on registreeritud tervishoiutöötajate riiklikus registris ja kes soovitatavalt omab eelnevat kogemust töös sõltuvusprobleemidega isikutega.
2. Psühholoog, kellel on riiklikult tunnustatud kõrgharidus psühholoogias ning soovitatavalt vastavus kliinilise psühholoogia kutsestandardile või sellele vastav kvalifikatsioon ning kes soovitatavalt omab eelnevat kogemust töös sõltuvusprobleemidega isikutega;
3. Sotsiaaltöötaja, kellel on riiklikult tunnustatud kõrgharidus sotsiaaltöös ning kes soovitatavalt omab eelnevat kogemust töös sõltuvusprobleemidega isikutega;
4. Vähemalt ühel ravimeeskonna liikmel peab olema psühhoteraapia väljaõpe ning soovitatavalt väljaõpe mõnes tunnustatud mitteverbaalse teraapia meetodis.
5. Teenuseosutaja peab kindlustama piisava personali tagamaks ööpäevaringse järelevalve teenust saavate isikute üle. Järelevalve teostamiseks ning teenusel viibivate isikute tegevuste juhendamiseks peab olema ööpäevaringselt vähemalt kaks töötajat, kelleks võivad olla pedagoogilise, sotsiaal-, õendus-, hooldus- või tegevusjuhendamise alase ettevalmistusega spetsialistid.

Lisaks eelnevalt loetletud spetsialistidele võivad ravimeeskonda kuuluda ka teised spetsialistid.

Nõuded ruumidele

Teenuseosutaja peab tagama, et kõik tegevused sealhulgas majutus toimuvad samal aadressil.

Tegevuste läbiviimiseks peab olema tagatud ruumide kooslus, mis on vajalik individuaalse ja grupinõustamise läbiviimiseks, toitlustamiseks, vaba aja veetmiseks ja majutamiseks.

Individaalseks tööks kasutatav ruum peab olema minimaalselt 12m² ning grupitööks kasutatav pindala peab olema minimaalselt 16m².

Samuti peavad olema tagatud tingimused, sealhulgas vahendid erinevate teraapiate läbiviimiseks. Teenuse osutaja peab tagama vajaliku ruumide mööbli ja inventari, mis võimaldab ruumide sihipärast kasutamist.

Ööpäevaringse teenuse osutamiseks peab teenuseosutaja omama statsionaarse psühhiaatrilise abi osutamise tegevusluba või ambulatoorse psühhiaatrilise abi teenuse osutamise tegevusluba, majutusettevõtte luba ning ruumide tingimused peavad vastama turismiseaduse § 19 lõike 4 alusel majutusettevõttele kehtestatud nõuetele vähemalt puhkemajale kehtestatud nõuete ulatuses. Ravil viibivad isikud majutatakse maksimaalselt kolmekohalistesse majutusruumidesse. Vastavalt puhkemajale kehtestatud nõuetele peab hoones olema lisaks majutusruumidele puhkeruum, toiduvalmistamise võimalust pakkuv ruum ning pesemis- ja tualettruumid. Juhul, kui teenuseosutajal on tegevusluba statsionaarse psühhiaatrilise abi osutamiseks, ei ole majutusettevõtte luba nõutav.

Teenuseosutaja peab tagama teenusel viibivate isikute toitlustamise vastavalt Sotsiaalministri 14. novembri 2002. a määrusele nr 131 Tervisekaitseõuded toitlustamisele tervishoiu- ja hoolekandeesutuses.

STATSIONAARSE REHABILITATSIOONI TEGEVUSARUANDE VORM

Aruandlusperiood: .....

/ kuu ja aasta /

Isiku nimi	Ravi alguse kuupäev	Voodipäevade arv	Visiitide arv				Muudes rehabilitatsioonitegevustes osalemine (loetelu ja maht)	Narkotestid (kuupäev, tulemus)
			Psühholoog	Psühhiaater	Medõde	Sotsiaaltöötaja		

KÄSUNDUSLEPINGU NR 5-6/1456 ERITINGIMUSED

Eesti Vabariik, Justiitsministeeriumi kaudu, registrikood 70000898, asukoht Suur-Ameerika 1, 10122 Tallinn, keda esindab Tõnis Saar (edaspidi nimetatud „Käsundiandja“) ja

[Jur.isiku või FIE ärinimi], registrikood [number], asukoht [aadress], keda esindab [ees- ja perekonnanimi] (edaspidi nimetatud „Käsundisaaja“),
edaspidi koos nimetatud „Pooled“ ja eraldi „Pool“,
sõlmisid käesoleva käsunduslepingu (edaspidi „Leping“) alljärgnevas:

1. Lepingu objekt

Lepingu objektiks on kohtu poolt sõltuvusraviteenusele suunatud täisealistele meessoost ja naissoost isikutele statsionaarse rehabilitatsiooni (taastusabi) teenuse osutamine Käsundisaaja poolt vastavalt Lepingu tingimustele Käsundiandja poolt tellitavas mahus (edaspidi „Teenused“). Lepinguga ei broneerita ravikohti, kohtu poolt sõltuvusravile määratud isikud saadetakse ravile üldjärjekorra alusel. Teenuste täpsem kirjeldus on toodud lepingu lisa 1 (väikeostu dokumendi lisa 2) – nõuded teenuse osutamisele.

2. Teenuste osutamise aeg ja tähtpäevad

Käsundisaaja kohustub osutama Lepingu objektiks olevad Teenuseid alates lepingu sõlmimisest kuni **31.12.2024**. Teenuste osutamise täpsem ajakava lepitakse Poolte poolt eraldi kokku.

3. Lepingu hind

- 3.1. Lepingu alusel Käsundisaaja poolt osutatavate Teenuste eeldatavaks kogumaksumuseks on [numbritega] eurot (edaspidi nimetatud „Lepingu Hind“). Lepingu hinnale lisandub/ei lisandu käibemaks.
- 3.2. Lepingu Hind tasutakse Käsundiandja volitatud esindaja kinnitatud üleandmise-vastuvõtmise akti alusel esitatud arve alusel ühe maksena pärast Teenuste kohta Lisas 2 (väikeostu dokumendi lisa 3) sätestatud tegevusaruande esitamist.
- 3.3. Käsundisaaja esitab Käsundiandjale arve e-arvena. E-arvet on võimalik saata e-arvete operaatori vahendusel. E-arve loetakse laekunuks selle operaatorile laekumise kuupäevast.

4. Erisätted

- 4.1 Lepingu täitmisesse kaasatud rehabilitatsioonimeeskonda kuuluvate spetsialistide asendamisel peab asendava spetsialisti kvalifikatsioon vastama väikeostu dokumendi punktides 3.2, 3.3 ja 3.4 sätestatud nõuetele.
- 4.2 Käsundisaaja kohustub esitama Käsundiandjale Teenuste osutamise kohta kord kuus aruande vastavalt lepingu lisa 2 (väikeostu dokumendi lisa 3) toodud vormile. Aruanne esitatakse Käsundiandjale eelmise kalendrikuu kohta hiljemalt järgneva kuu viiendaks kuupäevaks.
- 4.3 Käsundiandja volitatud esindaja kohustub 10 (kümne) tööpäeva jooksul arvestades Käsundisaaja poolt aruande esitamisest aruande läbi vaatama. Käsundiandjal on õigus sama aja jooksul põhjendatult keelduda aruande kinnitamisest, teatades sellest Käsundisaajale kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis.
- 4.4 Juhul, kui Käsundisaajal puudub kompetents osutada Teenuseid keeles, milles Teenustele saadatud isik Teenuseid vajab, jätab Käsundiandja endale õiguse tellida vastava isiku tarbeks Teenuseid kolmandatelt isikutelt.

5. Volitatud esindajad

- 5.1. Käsundiandja volitatud esindajaks Lepingu täitmisega seotud küsimustes on Liisu Anger, tel 6208292, e-post liisu.anger@just.ee, või teda asendav isik.
- 5.2. Käsundisaaja volitatud esindajaks Lepingu täitmisega seotud küsimustes on [ees- ja perekonnanimi], tel [number], e-post [aadress].

6. Lepingu lisad

Lepingu juurde kuuluvad allkirjastamise hetkel lisadena alljärgnevad dokumendid:

- 6.1 Lisa 1 – Nõuded teenuse osutamisele (väikeostu dokumendi lisa 2, lisatakse lepingu sõlmimisel)

6.2 Lisa 2 – Statsionaarse rehabilitatsiooni tegevusaruande vorm (*väikeostu dokumendi lisa 3, lisatakse lepingu sõlmimisel*)

7. Muud sätted

- 7.1 Lepingu osaks on lisaks käesolevatele eritingimustele ja nende lisadele Käsunduslepingute üldtingimused. Käsundisaaja kinnitab, et on üldtingimustega tutvunud paber kandjal või elektroonselt Justiitsministeeriumi kodulehel aadressil https://www.just.ee/sites/www.just.ee/files/kasunduslepingute_uldtingimused.pdf. Pooled kinnitavad, et kõik üldtingimused on nende poolt eraldi läbi räägitud, need on mõistlikud ega saa seetõttu olla tühised.
- 7.2 Kui konkreetsest sättest ei tulene teisiti, tähendab mõiste „Leping” Lepingu eritingimusi ja üldtingimusi koos kõikide lisadega. Lepingu dokumentide prioriteetsus on järgmine: eritingimused (I), Lepingu lisad (II) ja üldtingimused (III). Vastuolude korral lepingu dokumentide vahel prevaleerib prioriteetsem dokument. Lepingu sõlmimisega kaotavad kehtivuse kõik Käsundisaaja hinnapakkumises või muus sarnases dokumendis sisalduvad tingimused niivõrd, kui need on vastuolus Käsundiandja poolt sätestatud tingimustega, sh Lepingu eritingimuste ja üldtingimustega.
- 7.3 Leping allkirjastatakse digitaalselt.

Käsundiandja

Käsundisaaja

/allkirjastatud digitaalselt/

/allkirjastatud digitaalselt/

Tel: 620 8100
E-post: info@just.ee

Tel: [number]
E-post: [address]

NÕUDED TEENUSE OSUTAMISELE

(väikeostu dokumendi lisa 2, lisatakse lepingu sõlmimisel)

STATSIONAARSE REHABILITATSIOONI TEGEVUSARUANDE VORM

(väikeostu dokumendi lisa 3, lisatakse lepingu sõlmimisel)